

EDINOST

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 jutraj, ob ponedeljkih ob 8 dopoldne.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo mednarodni listi. Nepriljubljena pisma se ne sprejemajo in roklopi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Stefan Godina. Lastnik konsorcijski listi „Edinosti“ — Tisk: Dikar, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20. Omejenim poročilom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20. Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 24—
za pol leta 12—
za tri mesece 6—
Za nedeljsko izdajo za celo leto 520
za pol leta 260

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vln. Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov mm po 20 vln. Oglasi v tiskani listi do pet vrst K 5— vsaka različna vrsta 2—

Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglase sprejema inšerati oddelček „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu.

Uprava in inšerati oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštneizdatni račun št. 841.652.

Ohupni boji ob belgijskem obrežju. - Angleško vojno brodovje se je moralo umakniti.

Pri Ypernu, Lillu in Arrasu boji še vedno nadaljujejo. - Pri Ivangorodu odločitev še ni padla.

Z nemško-ruskega bojišča.

BERLIN 26. (Kor.) Veliki glavni stan, 26. oktobra dopoldne.

Na vzhodnem bojišču naša ofenziva proti Avgustovu napreduje.

Pri Ivangorodu stoji bitka ugodno. Odločitev še ni padla.

Z nemško-francoskega bojišča.

BERLIN 26. (Kor.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan, 26. oktobra dopoldne.

Zapadno od yverskega prekopa, med Neuportom in Dixmuidom, ki se nahajata še v rokah sovražnikov, so napadle naše čete tamkaj trdovratno se bojujočega sovražnika. Angleško brodovje, ki se je udeleževalo boja, je bilo potom težkega artiljerijskega ognja prisiljeno, da se je umaknilo. Tri ladje so bile pri tem zadete. Celo brodovje se je nahajalo potem dne 25. t. m. izven območja.

Pri Ypernu bitka stoji. Jugozapadno od Yperna in jugozapadno od Lilla imajo zaznamovati naše čete v napadu dobre uspehe. V strahovitih bojih za posamezne hiše so imeli Angleži velike izgube. Vjeli smo 500 vojakov.

Severno od Arrasa je silen francoski napad vsled našega ognja obnemogel. Sovražnik je imel močne izgube.

ROTTERDAM 26. (Kor.) »Nieuwe Rotterdamse Courant« poroča iz Ostburga: Grmenje topov iz smeri Ostenda vedno bolj narašča. Nemci so imeli Rouselaere včeraj še v posesti.

Popravek.

V včeraj objavljenem komunikatu nemškega glavnega stana naj se prav glasi: Vzhodno in severo-vzhodno od Ypresa se je sovražnik ojačil (ne »stavil«), vendar se je posrečilo

Angleški glasovi z ozirom na morebitno zavzetje Calaisa po Nemcih.

LONDON, 26. (Kor.) Militarni sodelavnik lista »Times« piše: Če bi prišli Nemci v Calais, mogli bi v nekem času pod zaščito noči pripraviti baterije, spraviti tja težke topove in jih postaviti. Ako bi hoteli tajiti to možnost, bi značilo to, da si sami pripravljamo razočaranje. Podvodni čolni bi mogli doseči pristanišče. Ni izključeno, da ne bi kakor torpedovka ali železnica ali po kanalih dosegla pristanišča.

»Times« piše v nekem uvodnem članku: Če je cesar Viljem sedaj odredil napredovanje proti Calaisu, potem so vzroki za to bolj politične, nego militarne naravi. Zastavlja svojo moč v smeri, ki je oddaljena pravemu cilju. Le redko se take pogreške v vojni niso maščevale. Posest Calaisa ne bi v bistvu izpremenila nad Nemčije. Calais je sicer večje važnosti nego Ostende, ni pa nikak živiljska točka. Posest Calaisa ne pomenja nikakega nadomestila za možnost prodiranja na Francoskem in na Ruskem in ne bi vznemirjala ruskega naroda, ki je že davno pripravljen na to, da Nemci zasedejo severno Francijo, ali celo Pariz, kar izhaja iz tega, da je French svojo pomorsko bazo prehodno premestil v Biskajski zaliv.

Aretacije Nemcev na Angleškem.

LONDON, 25. (Kor.) »Daily Chronicle« poroča, da je aretovanje Nemcev v mahsah moralo prenehati, ker obstoječi vojaški tabori ne zadoščajo več in se ni drugače nič ukrenilo za njihovo sprejemanje.

Boj na Angleškem proti nemški in avstro-ogrski trgovini.

LONDON, 24. (Reuterjevo poročilo.) Vlada je sklenila izdati začasno prepoved izvoza sladkorja, da prepreči indirektni uvoz nemškega ali avstro-ogrskega sladkorja, ali pa sladkorja iz nevtralnih dežel, ki bi mogel ostati tam na razpolago vsled uvoza nemškega ali avstro-ogrskega sladkorja.

Prepoved uvoza je onemogočena po nakupih, izvršenih po vladi v zadnjem času, ki dovoljujejo, držati cene za vrsto kvallit po sedanjim stanjem.

Delavski sloji se začenejo zanimati za boj proti nemški trgovini. Združeni železniški in jeklenjski delavci so naslovili na člane oklice, v katerih jih pozivljajo, naj se polaste nemške kupčije z železom in jeklom, ki sloni, kakor trdijo, na

nepoštenih, zavratnih in brezvestnih metodah. V Londonu se razstavlja nemško in avstro-ogrsko blago, ki bi je mogli ravnotako izdelovati v Angliji.

Angleži zaplenili nemški sanitetni parnik »Ophelia«.

BERLIN 26. (Kor.) Angleške vojne ladje so po neki pomorski bitki z nemškimi torpednimi čolni dne 17. t. m. v bližini nizozemskega obrežja, odpeljale s seboj nemško sanitetno ladjo »Ophelio« in jo odvedle v Anglijo.

Lastnost ladje kot sanitetna ladja je bila angleški vladi sporočena dne 7. septembra s posredovanjem ameriškega vlade.

Glasom členov 1 in 2 haške pogodbe se morajo vojaške sanitetne ladje spoštovati in se jih med dobo sovražnosti ne sme odvzeti.

Nemška vlada je že najenergičneje protestirala pri angleški vladi proti kršenju mednarodnega prava in zahtevala takojšnjo izročitev parnika.

Angleška politika glede kontrebande in Amerika.

LONDON, 24. (Kor.) Korespondent lista »Morning Post« v Washingtonu poroča: Angleška politika glede kontrebande zamore spraviti prirčne odnose z Ameriko v nevarnost, če se ne odstrani nevarnost, ki je nastala radi zaplenbe ameriških ladij. Mnogi krogi trdno opajo, da dela Anglija to le radi tega, da bi ovirala razvoj ameriškega trgovskega brodovja.

Vojna v kolonijah.

Burska vstaja.

PRAETORIJA 25. (Kor.) Reuterjev urad poroča: Polkovnik Maritz je ob reki Oranje z vso svojo armado kakor tudi s štirimi strojnimi puškami in osmimi topovi napadel Angleže, ki so imeli 10 ranjencev. Izgube sovražnika niso znane, ker je odpeljal ranjence s seboj.

Nov ruski zakon, naperjen proti Nemcem in Avstrijcem.

PETROGRAD 25. (Kor.) Petrograjska brzojavna agencija poroča: Kakor se zadržuje, je izdelal notranji minister zakonsko osnovo o likvidaciji kmetijske posesti in jo predložil ministrskemu svetu v potrditev. Zakon določa, da se avstrijskim in nemškim državljanom v 25 ob mejah, ob Baltičkem, Črnem in Azovskem morju ležečih gubernijah zunaj mest odvzame pravica do imetja nepremakljive posesti. V imenovanih gubernijah se odvzame ta pravica tudi onim ruskim podanikom nemške narodnosti, ki so si priborili posest na deželi po proklamaciji nemškega zakona z dne 1. junija 1870 glede dvakratnega državljanstva. Istotako imenovane osebe tudi ne bodo mogle biti najemniki ali oskrbniki zunaj mest se nahajajočih nepremičnin.

Zakonska osnova določa za izvedbo likvidacije večmesečni rok.

Carjevo priznanje baltičski mornarici.

PETROGRAD 26. (Kor.) Mornariški minister je sporočil poveljniku baltičkega brodovlja sledeče: Car mi je naročil, naj izrečem vam in vojni mornarici njegovo priznanje za naporno delovanje tekom jesenske dobe in to v očigled nevarnosti torpednih in podmorskih čolnov. S svojo spretnostjo in vztrajnostjo je izvedla mornarica uspešno obrambo obrežja in glavnega mesta in podpirala armado na kopnem. Kljub številni premoči drzni sovražnik ni dosegel nobenih pravih uspehov. Car upa, da bo trud ruske mornarice, ki se bojuje za slavo domovine, poplačal bog in to s končnim uspehom.

Rusi v Perziji.

CARIGRAD 25. (Kor.) Kakor poroča neki tukajšnji turški list po teheranskih listih, vlada po celi provinci Korasan radi grozodejstev, ki so jih zagrešili ruski kozaki po raznih pokrajinah, silno razburjenje. Kozaki so pomorili veliko število moških prebivalcev. Prestrašeno prebivalstvo beži proti Mešhedu. Kozaki se celo niso hoteli pokoriti nasvetom ruskega konzula. Izredni ministrski svet, ki se je vršil v Teheranu, je sklenil, protestirati v Petrogradu proti temu in zahtevati, da se ustanovi v Mešhedu komisija, pri kateri naj bi bil tudi ruski konzul. Ker je Mešhed Perzijsko sveto mesto, bodo imela ruska grozodejstva za posledico vznemirjenje po vsej Perziji, vsled česar namreč sedaj lahko razven vprašanje Aserbejdžan še novo znatno vprašanje Korasan.

CARIGRAD, 26. (Kor.) Kakor poroča perzijski listi, so Rusi zapustili Sandžbulak, južno od Urmije. Kavalerijske, infanterijske in artiljerijske čete so se vrnile v Rusijo. Ostalo je le 30 kozakov. Perzijsko prebivalstvo je radi odhoda Rusov silno vzradoščeno. Perzijski topovi, ki so bili po ruski okupaciji mesta zapokani, so bili izkopani in postavljeni v pozicije.

Dogodki v Albaniji.

Boji v Epiru.

ATENE 26. (Kor.) »Agence d'Havas« poroča: Nadaljujoč svojo provokatorično politiko, so napadli Albanci včeraj epirotski zbor pri Moskopulosu. Epirotom se je posrečilo, odbiti napadalce. Voditelj zbora, Trifalitikis, je padel v boju.

Turčija in dogodki v Albaniji.

CARIGRAD 25. (Kor.) Razpravljač o vesteh iz Albanije, izraža turško časopisje prepričanje, da se bo Italija izogibala vsakemu povodu za različnost mnenja z Avstrijo. Če bi bila prisiljena k intervenciji, bi se omejevala Italija le na južno Albanijo, da napravi konec grško-albanskemu konfliktu.

Italijani v Albaniji.

RIM, 26. (Kor.) »Agenzia Stefani« poroča: Voja la dja »Dondolo« je prispela včeraj v spremstvu torpednega čolna »Climene« v Valono, kjer se je nahajale vojni ladji »Agordat« in »Dardo«. Voja la dja »Dondolo« ima na krovu osebo, ki bo ustanovilo v Valoni sporazumno z lokalnimi oblastmi sanitetno in pomožno akcijo za lajšanje bede epirotskih beguncev.

Italija je ustanovila sanitetne misije že poprej v Skadru in Draču.

Voja la dja »Calabria«, ki se ji pridruži v kratkem še oklopna »Etna«, že križari ob obrežju srednje Albanije, da prepreči vtihoapljanje orožja in municije kakor tudi izkrcanje oboroženih oseb. Fakično je že dognano, da se namerava izzvati načrte, ki bi pomenili kršitev sklepov londonske mednarodne konference.

Potres v Italiji.

TURIN, 26. (Kor.) Iz nekaterih okrajev Piemonta došla poročila, zatrjujejo, da je napravil potres lahko škodo. Poškodovanih je bilo več hiš, a ne težko. V Giarvenu je bil en otrok ubit, ena hiša, zelo star spomenik, pa težko poškodovana. Potres so čutili tudi v Liguriji in kakor poroča »Giornale d'Italia«, tudi v Savonni.

Kolera v Avstriji.

DUNAJ, 25. (Kor.) Iz sanitetnega oddelka ministrstva za notranje stvari poroča: Danes so se pripetili na Dunaju štirje slučaji azijske kolere, po eden v Gradcu in Brnu in trije slučaji v pokrajini Moravski. Ti slučaji so bakteriološko ugotovljeni.

Izvemši en slučaj na Moravskem, gre za same vojaške osebe, došle s severnega bojišča.

V Galiciji je ugotovljenih 125 slučajev kolere.

Dosedanja poročila o slučajih kolere v Kromerizu treba, glasom poročila, došlega semkaj dne 25. t. m., popraviti v toliko, da je med vojaškimi osebami, došlimi v osamljenih transportih, ugotovljenih 24 slučajev kolere. Ostala obolenja se smatrajo le za sumljiva.

DUNAJ 26. (Kor.) Sanitetni oddelček ministrstva za notranje zadeve poroča: Dne 26. oktobra so bili konstatirani 4 slučaji azijske kolere na Dunaju, en slučaj v Kremsu, v Pragi in Jožefovu, dva slučaj v Kraljevih Vinogradih, en slučaj v Brnu, dva slučaj v Neugasse, dva v Opavi in 6 v Tečnu, vsi pri vojakih, došlih s severnega bojišča.

V Galiciji je bilo konstatiranih 14 slučajev v Olšzynu in 5 slučajev v Lisku.

Cesar za ogroženo Galicijo in Bukovino.

DUNAJ 26. (Kor.) Jutršnja »Wiener Zeitung« priobči sledeče Najvišje lastno-ročno pismo:

Ljubi grof Stürgkh! Vojno stanje, ki nalaga vsem prebivalstvu monarhijske občutne žrtve, teži zlasti težko vsled vojaških operacij prizadeta ozemlja Galicije in Bukovine. Nesreča, ki je zadela imenovane kraje, me je globoko ganila. Moji zvesti podaniki, ki so v nevarnosti za osebno varnost in mirno posest zemlje, so si lahko svesti mojega očetovskega sočustvovanja. Pričakujem od njih patrijotizma, da bodo prenašali bridke lakusne hrabro in s trdnim upanjem na

boljšo in popolnoma zasigurano bodočnost.

Naročam Moji vladi, da posveti od vojne prizadetim deželam posebno skrb in da odredi v olajšanje bede s sodelovanjem tozadevnih faktorjev, potrebne odredbe.

Prepričan sem trdno, da bo prebivalstvo, ko premagas to pomočjo prvo silo, zamoglo popraviti škodo in posvetiti zopet svoje moči kulturnemu življenju.

Dunaj, dne 25. oktobra 1914. Franc Jožef, m. p. Stürgkh, m. p.

Nadvojvoda Karl Fran Josip v Puli.

DUNAJ, 26. (Kor.) Nadvojvoda-prestolonaslednik Karl Fran Josip se je mudil dva dni v Puli, da pozdravi vojno mornarico v cesarjevem imenu. Ob tej priliki si je ogledal prestolonaslednik tudi mornariške uprave in dele brodovja ter fortov.

Grof Tisza na potovanju.

BUDIMPEŠTA, 25. (Ogrski brz. kores. biro.) Ministrski predsednik grof Tisza je došel v Unghvar in je šel v kraje, v katerih so bili Rusi. Ustavil se je v vsaki občini, da zasliši želje prestojništev. Jutri odide grof Tisza v Munkač.

Nadvojvodinja Izabela ob postelji ranjenega nadporočnika barona Conrada.

DUNAJ 26. (Kor.) Včeraj je obiskala nadvojvodinja Izabela s svojo hčerko Marijo Luizo v garnizijski bolnišnici se nahajajočega ranjenega sina šefa generalnega štaba, nadporočnika barona Conrada, se informirala o njegovem stanju in ga tolažila. Bolnikovo stanje je zelo dobro.

Nemški vojniki na Dunaju.

DUNAJ 26. (Kor.) Oddelek nemških vojakov deželnoobrambene pešpolka št. 38, po številu 70 mož, se je mudil včeraj na potovanju en dan na Dunaju. Vojake so spremljali avstrijski tovariši in člani akademije pomožne legije. Vojaki so si ogledali mesto, nakar so bili pogoščeni v restavracijah. Nato so imeli izprehod in bili zopet pogoščeni na rotovžu.

Podžupan Herhammer je imel jednat nagovor, kjer je naglašal zlasti neomajno zvezo in zaklical trikratni »hura« obema vladarjema.

Poveljni moštva, narednik Scheithauen, se je zahvalil imenom tovarišev za sijajni sprejem. Po prisrčnih poslovitvi so se podali Nemci na vzhodni kolodvor, da odpotujejo v Budimpešto in odtam na bojišče.

Oskrbovalna komisija za privatne uslužbence na Dunaju in Nižavavstrijskem.

DUNAJ, 26. (Kor.) V vprašanju glede odpomoči radi pomanjkanja gmotnih sredstev privatnih uslužbencev, katero pomanjkanje je nastalo vsled vojne, je državna uprava z veseljem pozdravila iniciativno nižjavavstrijskega obrtnega društva na tem polju in pa sestavo oskrbovalne komisije za privatne uslužbence na Dunaju in na Nižavavstrijskem. Takisto je tudi po možnosti podpirala posvetovanja, ki so se vršila med delodajalci in delojemalci.

Ker so ta posvetovanja sedaj že dosegla konkretne uspehe, ki zadovoljujejo vse prizadete činitele, in ker so se predpriprave te komisije sponese že tako daleč, da bodo komisije same kakor tudi eksekutivnih organov: penzijskih zavodov, zveze nadomestiteljnih zavodov in pa gremija dunajskih trgovcev v prihodnjih dneh že začele delovati, se je moralo gledati na to, da se nujno reši vprašanje, kje dobiti za to potrebnih denarnih sredstev.

V to svrhu je na eni strani gremijski svet sklenil povišati doklade, na drugi strani pa po penzijski zavodi in gospodarske korporacije delodajalcev in delojemalcev naslovile na svoje učlanjence oklic za prostovoljne prispevke v prid te oskrbovalne akcije za čas vojne. Naloga, ki pripada javnim korporacijam v tako resnem času, da skušajo rešiti z vsemi na razpolago jim danimi sredstvi gospodarske slabe propada, je dalo povod ministrstvu za notranje zadeve, deželni upravi in upravi dunajske občine, da razven sodelovanja v komisijah in moralnega pospeševanja pripomorejo tudi do precejšnjih sredstev za oni fond, ki se sedaj snuje v podporo brezposelnih privatnih uslužbencev.

Ta sredstva so pa glede na obširne zahteve, ki se stavijo na javne korporacije od strani posameznih poklicev in na raznovrstnih upravnih panogah, lahko samo omejena in lahko tvorijo samo nekaj začetni kapital za potrební fond, kateri lahko narašča samo, če zanj prispevajo oni delodajalci in delojemalci, ki vsled vojne sploh niso ali pa so samo malo prizadeti.

Ustoličenje rektorja dunajskega vseučilišča.

DUNAJ, 26. (Kor.) Danes se je vršilo ustoličenje novega rektorja dunajskega vseučilišča, profesorja bogoslovja dr. Kreinholda. Ker je večina vseučiliščnih profesorov pretvorjena v bolnišnice, se je slavnost vršila v slavnostni dvorani akademije znanosti na starem vseučilišču. K slavnosti so prišli dostojanstveniki učne uprave, drugih državnih in deželnih oblasti, ravnatelji drugih visokih šol in pa člani akademije znanosti.

Bivši rektor, dvorni svetnik pl. Wettstein se je dotaknil v svojem poslovnem govoru dijaštva in je rekel:

Več dijaških dogodiljev v zadnjem času je dalo akademičnim krogom misliti. Vzrok temu je iskati v dejstvu, da posamezne stranke silijo preveč v ospredje nasproti skupnim prizadevanjem. Sedanjí dogodki bodo v tem pogledu zadevo izboljšali, kakor je upati.

Nato se je rektor spominjal sedanji svetovni zgodovinskih dogodkov. V dneh obče mobilizacije je prišel vedno z večjo maso dijakov v dotiko, a nikoli ni opazil kakakega slučajja obupa niti tacega, da bi se bil kak dijak skušal izogniti svoji dolžnosti nasproti domovini. Tudi vseučilišče kot celota je zpolnilo svojo dolžnost, se je postavilo v službo domovine in iz te misli se je izcimila tudi ideja preosnovitve vseučilišča v bolnišnico.

Rektor se je spominjal potem velike podpore in sodelovanja vseh akademičnih krogov in prijateljev vseučilišča in pa neumornega in samozatajevalnega dela gospa in gospodičen, ki so vedno rade pomagale. Ta akcija pomenja istočasno tudi nekako jubilejno delo, kajti v tem letu obhaja vseučilišče 550 letnico svojega obstanka. Ker se je učno in negovalno mesto filozofije in etičnih idealov postavilo v službo praktične humanitete, mislimo, da svoj jubilej vredno praznujemo.

Bivši rektor je zaključil: Svesti si zmagaj v veselji zremo v teh dneh v bodočnost. Naj bi naš narod postal deležen miru, ki mu omogoči, da pod povzdignjenim uplivom združitvenih idej popolnoma lahko razvije svoje moči. Potem pričakujemo lahko tudi za naša vseučilišča boljših, cveteljih časov.

Nato je imel novi rektor svoj nastopni govor. Tema mu je bil: Pojem razvika. Rektor je zaključil: V svesti si svojih pravic in čistosti naših namenov, upam po dolgi krvavi bitki na končno zmago. Potem bo negovanje znanosti tega starodavnega vseučilišča, ki je sedaj mimogrede nekoliko ovirano, začelo zopet v celotnem obsegu in v miru, ki si ga želimo vsi, nadaljevati svoje nekrvave vspehe v državi znanosti.

Zvezni svet določil v sredo najvišje cene pšenici, rži, ječmenu l. t. d.

BERLIN 26. (Kor.) »Berliner Tagblatt« poroča: Zvezni svet bo določil v sredo najvišje cene za pšenico, rž, ječmen in otrobi; izvemši ječmen za kuhanje pive. Cena rži bo najbrže nižja kot 225 mark za tono, cena pšenice najbrž višja od 230 mark. Cena ječmena bo nižja kot navadno. Wolffov urad poroča, da ti podatki odgovarjajo resnici, samo navedene številke morda niso čisto zanesljive.

Protinemska liga na Portugalskem.

PARIZ 26. (Kor.) Kakor poroča list »Temps«, se je osnovala v Lisboni protinemska liga. Nje osnovec je ud akademije znanosti Cabreira, nje predsednik general Monteiro, nje odposlanec za Francosko pa Xavier Carvalho.

Guverner Lodza — general Liebert.

BERLIN 26. (Kor.) Kakor poroča »Post«, je bil za guvernerja v Lodzu imenovan znani parlamentarec, general Liebert.

Pobratimstvo med Madjari in Nemci.

BUDIMPEŠTA, 25. (Kor.) Tu so priredili banket na čast nemških nogometnih igralcev, ki so se ga udeležili tudi člani društva iz Rajha in društva »Eintracht«. V navdušenih govorih so slavili nemško-avstro-ogrsko bojno tovarištvo.

Razmere v Makedoniji.

SOFIJA, 26. (Kor.) »Agence telegraphique bulgare« poroča: Na inicijativno bolgarskega narodnega komiteja se je vršilo včeraj številno obiskano zborovanje, kjer se je razpravljalo o neprestano prihajajočih strašnih vesteh iz Makedonije. Zborovanje je sprejelo soglasno predlog, kjer se protestira proti nezasišanemu terorizmu srbskih in grških oblasti v Makedoniji in naproša bolgarsko vlado, da omili grozovitto usodo makedonskih Bol-

garov. Vlada zamore računati pri tej nalogi na popolno in enodušno podporo cellega naroda.

List »Ikdani« o nezadovoljnosti na Ruskem in o nemirih Ukrajincev.

CARIORAD 26. (Kor.) List »Ikdani« opozarja na nezadovoljnost, katero je na Ruskem vsled vojne v obse opazovati med prebivalstvom in pa na nemire med Ukrajinci. Vse to dokazuje, da se niso varali oni, ki so trdili, da se ne bodo obotavljali tudi ti elementi upreti se. Rusija bo čutila posledice, da se je zapela v vojno. Mesto, da se je spustila v plenjenje druge posesti, naj bi rajše izvela reforme, ki so jih zahtevali liberalci. Na ta način bi bila pridobila več in si tudi ne bi nakopala nezaupanje svojih sosedov.

Vojaška in časopisna vojna.

Po »Danzers Armee-Zeitung« od 15. oktobra t. l.

Uradno cenzurirano.

Že v sobotni »Večerni Edinosti« smo prinesli eksperiment iz članka pod gornjim naslovom v navedenem vojaškem listu. Toda tu se nam vidi beseda tako umestna in potrebna, da smatramo reprodukcijo vsega članka za opravičeno in koristno. Članek slove:

Mi vojak! vodimo vojno z orožjem. Poznamo samo en cilj: da porazimo nasprotnika, in za ta cilj zastavljamo vse najvišje, kar more nuditi posameznik: svojo kri, svoje življenje. Mi se borimo proti vojakom, ki istotako zastavljajo dolžnost, zastavljajo svojo kri in svoje življenje.

Poleg te vojne z orožjem pa se vodi med narodi Evrope in vsemi drugimi deli sveta še neka druga vojna: vojna z — goščem! Ali točneje povedano: s tinto in fiskarskim črnilom. To drugo nekrvavo vojno vodijo ljudje, ki so znali kri (in imetje) spraviti na varno, poznajo grmečnice topov le iz verzov pesnikovskih patriotov, in ki so v tej vojni zastavili toliko, kolikor — nič. Vojna, ki jo vodimo mi vojak z orožjem, in vojna, ki jo vodijo časnikarski pisarji vsega sveta — s fiskarskim črnilom, se pa ne razlikujeta le po bojevnem sredstvu, ampak tudi po načinu boja. Vojak pobija nasprotnika, ga uničuje — ali ga spoštuje. Tisti časnikarski pisec pa meče sicer le nenevarne mase papirja od sebe, ali na tem potrepčljivem papirju zasramuje nasprotnika, ga zasmejuje, ga hoče napraviti zaničljivega.

Sovražnik, ki ga vidimo pred seboj, na krvavih bojnih poljih, je hraber, ga vznaša domovinska ljubezen in se vede — da ne govorimo o izjemah — vredno svoje naloge, ki kateri smo vsi poklicani.

Sovražnik pa, ki nam ga slikajo časnikarji, je strahopetec, je proklet, je bandit in lump, je sestraden in nag, godrnja proti svojim voditeljem in ima le eno željo: da bi zdrav dezertiral!

Radi priznavamo, da tako grdo žurnalistično nasprotstvo vojne v orožju nikdar drugje ne razsaja tako groteskno in nebrzdano kakor na Francoskem in Angleškem. Bajke, ki jih razširjajo tam o nemški in naši armadi, smešni spektakel zgražanja o nemškem »barbarstvu« — ba je bilo tudi v ruskih vestih govora o nemških »barbarstvih« — ves ta boj z obnemogljivim žolcem in pljuvanjem je nad vsom mero nevreden in zoprn. Ni pa psihološko popolnoma nerazumljiv v toliko, ker so vojaške in politične nade tropsorazuma na tem, da se zrušijo kakor hiša iz kart. Sta strah in obup, ki govorita iz takih publicističnih ekscesov.

Toda tudi v Nemčiji in Avstro-Ogrski smo nedobrovoljni očividci take žurnalistične paralele vojne z nelepimi in brezsmiselnimi ekscesi. Opozorjamo le na dovtipna izjavljanja v nemških listih o prevzetnih lakastih čevljih Francozov, o bežnih rekordih bežečih Angležev, o tatvinskih ruskih intendantov in podobnem. Dočim pa gre v nemškem novinstvu na sploh le za prigodne skoke s tira podrejenih glav, dočim je na sploh ton vodečih listov v Nemčiji stvaren in strogo korekten, pa slave posebno dunajski listi naravnost otročje orgije.

V kakem tonu se govori tu o srbski armadi! Že tedne so Srbi demoralizirani,

srbska artiljerija se puna, Srbija nima nikakih živih in nič municije, srbsko moštvo se čuti srečno, če je palo v naše uletništvo, v notranjem vladu revolucija, 90.000 mohamedancev maršira na Monastir, in kralj misli na samomor.

In med tem, ko naši dunajski listi tako fantazirajo, stoji toliko in toliko zborov noč in dan v vročem boju proti srbskim linijam, se bore z junaškim nasprotnikom, ki ga je v rezkosti in neizprosni energiji komaj prekositi — se prelivajo reke najplemeniteje krvi za vsako ped deželo.

Slični je ton, v katerem govore o Belgijcih. Belgijci so sploh le tolovaji, in ker se niso hoteli odreči svoje nevtralnosti, ali, ker so se iz političnih razlogov postavili na stran Francozov in Angležev, so lopovi! Ali, nikogar se ne more siliti k ljubezni; in Belgijcev neoporečno pravo je bilo, da se obrnejo na desno ali levo. Kot vojak pa moramo priznati, da so se Belgijci vključili notorično nemilitarističnemu značaju dežele razmeroma prav dobro bili. Pohvaliti jih moramo celo, da so svojim dolžnostim napram Franciji in Angliji ostali zvesti še v trenutku, ko so morali priznati, da je njihova lastna stvar še neizogibno izgubljena. Izpostavili so — četudi pod angleškim vplivom, ki pa navsezadnje tudi ni mogel diktirati